

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

11

JAWNE

~~TOP SECRET~~

Egz. Nr 1

plk dypl. Zdzisław ŚWITAŁA

„ORGANIZACJA POWSZECHNEGO OSTRZEGANIA
I ALARMOWANIA O ŚRODKACH
NAPADU POWIETRZNEGO NIEPRZYJACIELA”

(w systemie terytorialnym)

40482

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biłata Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. 40482

25
WARSZAWA

STYCZEŃ

1974

11

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

JAW
SALISBURY

1974

Egz. Nr 1

plk dypl. Zdzisław ŚWITAŁA

**„ORGANIZACJA POWSZECHNEGO OSTRZEGANIA
I ALARMOWANIA O ŚRODKACH
NAPADU POWIETRZNEGO NIEPRZYJACIELA”**

(w systemie terytorialnym)

140482

25

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biura Zbiór Specjalnych

Ar. ewid. 140482

WARSZAWA

STYCZEŃ

1974

~~DEKRETU~~
~~Substancje~~

[Redacted]

OPIS ZAŁĄCZNIKÓW
Wskazanie miejscowości i nazw ulic

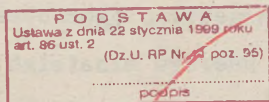
Skala 1 : 2 000 000 na 1 ark.

1/. Mapa Nr 04576/III
Mapa bez tytułu

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK OBRONY PRZECIWOLOTNICZEJ

JAWNE

Egz.nr ... 1

Ineli. nr 12657

plk dypl. Zdzisław ŚWITAŁA

"ORGANIZACJA Powszechnego Ostrzegania i Alarmowania
o ŚRODKACH NAPADU POWIETRZNEGO NIEPRZYJACIELA"

/w systemie terytorialnym/

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP

Archiwum P. Zbiorów Specjalnych

Ar. ew. *040482*

WARSZAWA

styczeń

1974 r.

JAWAL

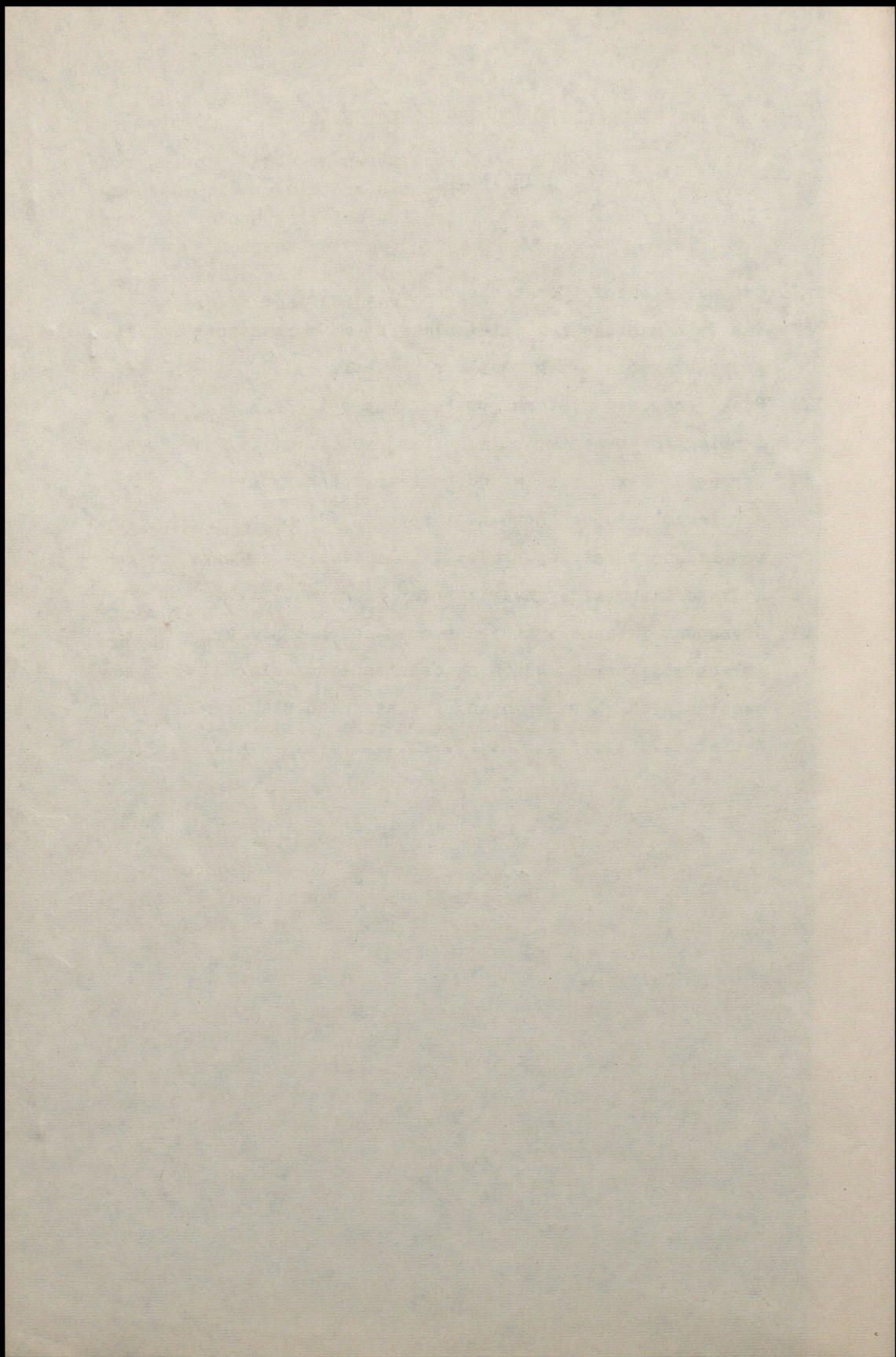
धर्म. लक्ष्मी. 15/10/77

धर्म

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>
I. Ogólne założenia powszechnego ostrzegania	5
II. Zasady organizacji i działania systemu powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza	6
III. Funkcjonowanie systemu powszechnego ostrzegania i obieg informacji w siłach zbrojnych	15
IV. Czynności wykonywane w jednostkach wojskowych w wyższych etapach gotowości bojowej w ramach powszechnego ostrzegania	19
V. Rodzaje alarmów, sygnały i normy czasowe	21
VI. Czynności wstępne wykonywane w sztabach i jednostkach wojskowych mające na celu zmniejszenie ewentualnych skutków napadu powietrznego nieprzyjaciela	24

I. Ogólne założenia powszechnego ostrzegania

Współczesne środki napadu powietrznego mogą pokonywać duże odległości i osiągać w stosunkowo krótkim czasie dowolny ośrodek administracyjno-polityczny lub obiekt gospodarczy stanowiący cel nalotu. Konsekwencją skutecznych uderzeń środków napadu powietrznego może być dezorganizacja działalności polityczno-gospodarczej zaplecza oraz utrudnienie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej wojsk i ich operacyjnego rozwinięcia.

W celu zmniejszenia skutków tych uderzeń, obok doskonalenia czynnej obrony powietrznej kraju, przygotowuje się bierną obronę, której działanie uzależnione jest od sprawnego funkcjonowania systemu powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza.

Przez powszechne ostrzeganie o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, skażeniami lub zakażeniami rozumie się: przyjmowanie danych o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, przekazywanie sygnałów ostrzegania /decyzji ogłoszenia lub odwołania alarmu / do właściwych organów dowodzenia i kierowania systemem obrony terytorium kraju oraz rozpowszechnianie ustalonych sygnałów alarmowych celem ostrzeżenia ludności, pracowników zakładów pracy, stanów osobowych oddziałów samoobrony, jednostek wojskowych i zmilitaryzowanych o grożących uderzeniach z powietrza, skażeniach promieniotwórczych, chemicznych lub zakażeniach biologicznych.

Powszechne ostrzeganie o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, skażeniami lub zakażeniami jest jednym z elementów obrony terytorium kraju, mającym wpływ na wysokość strat oraz efektywność produkcji i usług w warunkach uderzeń z powietrza oraz skażeń promieniotwórczych, chemicznych i zakażeń biologicznych.

Warunkiem skuteczności powszechnego ostrzegania jest objęcie nim całego kraju, jak najszersze i najsprawniejsze wykorzystanie wszystkich istniejących środków przekazu i środków alarmowych oraz dokładna znajomość sygnałów alarmowych i zasad postępowania po ich ogłoszeniu przez ludność, pracowników zakładów pracy i stany osobowe oddziałów samoobrony, jednostek wojskowych i zmilitaryzowanych.

Organizacja powszechnego ostrzegania zależy od potrzeb i warunków miejscowych, szczególnie od stopnia zagrożenia i charakteru alarmowanego terenu, gęstości zaludnienia, ilości urządzeń technicznych, przeznaczonych lub wykorzystywanych do powszechnego ostrzegania oraz warunków słyszalności na danym terenie.

W ramach usprawnienia systemu ostrzegania o zagrożeniu z powietrza zarządzeniem Szefa Sztabu Generalnego nr 007 z dnia 7 lutego 1970 r. wprowadzono nowe „Zasady organizacji i działania systemu ostrzegania o zagrożeniu z powietrza Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”; zarządzenie zawiera także wytyczne do organizacji tego systemu.

II. Zasady organizacji i działania systemu powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza

Działalność tego systemu polega na zebraniu - wszystkimi dostępnymi środkami technicznymi - informacji o środkach napaду powietrznego nieprzyjaciela, a mianowicie: obecności samolotów nieprzyjaciela w powietrzu, ich ilości, kierunku i wysokości lotu. Informacje te podlegają analizie i przekazywaniu opracowanej informacji przez odpowiednio zorganizowane komórki ostrzegania oraz przyjęciu tych danych przez ogniwa ostrzegania i przekazywaniu przez nie odpowiednich sygnałów - zawierających decyzje o ogłoszeniu lub odwołaniu alarmu lotniczego - dla określonych rejonów, zakładów pracy, jednostek wojskowych i zmilitaryzowanych.

Stąd system ostrzegania składa się z dwóch podstawowych ogniw, a mianowicie z organów przekazujących informacje o zagrożeniu z powietrza oraz terytorialnie rozmieszczonych ogniw ostrzeganych. Do tych ostatnich zalicza się zarówno ogniwa wojskowe, jak i cywilne.

Informacje o zagrożeniu z powietrza przekazują etatowe komórki analizy sytuacji powietrznej i ostrzegania - usytuowane na stanowiskach dowodzenia korpusów OPK - w wydzielonych radiowych i przewodowych sieciach ostrzegania poszczególnych korpusów obrony powietrznej kraju. Nasłuch w sieciach ostrzegania prowadzą - odpowiednio zorganizowane i wyposażone w odbiorniki radiowe oraz końcowe urządzenia łączności telefonicz-

nej - ogniwa ostrzegania. Na podstawie uzyskanych informacji ogniwa te z kolei alarmują zagrożone rejony, instytucje i jednostki wojskowe.

Jak wspomniano powyżej przekazywanie informacji o zagrożeniu z powietrza zapoczątkują etatowe komórki analizy sytuacji powietrznej i ostrzegania wchodzące w skład dyżurnych zmian stanowisk dowodzenia poszczególnych korpusów OPK. Komórki te wykorzystują w swej pracy informacje o sytuacji powietrznej, przekazywane z podległych ogniw radioelektronicznego i radiolokacyjnego rozpoznania. Po dokonaniu analizy i określeniu państwowej przynależności rozpoznanych obiektów powietrznych oraz wyeliminowaniu dublujących się tras lotu uzyskane informacje nanosi się na specjalnie przygotowaną - z podziałem ostrzeganych rejonów - planszę. Stanowi to podstawę do opracowania sygnałów ostrzegania o zagrożeniu z powietrza.

Przekazywane ze stanowisk dowodzenia poszczególnych korpusów obrony powietrznej kraju sygnały - zawierające określone informacje o obiektach powietrznych odbierane są przez ogniwa ostrzegane, zorganizowane w systemie stanowisk kierowania:

- komitetów obrony kraju;
- działów komitetów obrony kraju;
- stanowisk i elementów dowodzenia Ministerstwa Obrony Narodowej;
- stanowisk kierowania wojewódzkich komitetów obrony i niektórych ważnych pod względem ekonomicznym Powiatowych Komitetów Obrony oraz stanowisk dowodzenia rodzajów sił zbrojnych, związków operacyjno-taktycznych i jednostek wojskowych /garnizonowe węzły łączności/ .

W okresie przejściowym ogniwa ostrzegane o zagrożeniu z powietrza wyposażone są w nietatowe odbiorniki radiowe. Do celowo przewiduje się sprzęt etatowy, a w okresie bezpośredniego zagrożenia - etatową obsługę powoływaną w trybie mobilizacyjnym i przeszkoloną uprzednio w tym zakresie.

Ogniwa ostrzegane mają przygotowane miejsca pracy, umożliwiające odebranie przekazanego sygnału o zagrożeniu z powietrza, jego zobrazowanie na przygotowanej do tego celu mapie z rejonami, które dane ogniwo ostrzegania zobowiązane jest alarmować.

- Na mapę służącą do ostrzegania nanosi się:
- granice rejonów działań bojowych korpusów OPK;
 - granice administracyjne województw i kryptonimy dla każdego województwa;
 - granice sektorów /każde województwo podzielone jest na 2-3 sektory/.

Wymieniony podział na strefy i sektory zobrazowany jest na mapie administracyjnej Polski - załącznik nr 1.

Dyżurna służba operacyjna /DSO/ stanowisk kierowania Komitetu Obrony Kraju, stanowisk i elementów dowodzenia Ministerstwa Obrony Narodowej, sztabów okręgów wojskowych, rodzajów sił zbrojnych, wojewódzkich sztabów wojskowych i sztabów związków taktycznych, posiada w swym wyposażeniu odbiorniki radiowe pracujące w sieciach ostrzegania korpusów obrony powietrznej kraju. Odbiorniki te w czasie pokoju włączane są do pracy na sygnał /awizo/ dyżurnej służby operacyjnej Sztabu Generalnego lub danego terytorialnie korpusu obrony powietrznej kraju oraz w czasie planowanych treningów powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza.

Sygnał /awizo/ jest to polecenie przekazane drogą telefoniczną /w garnizonowym systemie alarmowania/, przez wyżej wymienioną służbę dla ogniw ostrzeganych celem uruchomienia sieci radiowej powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza.

Po otrzymaniu "awiza" dyżurna służba operacyjna wzywa obsługi odbiorników pracujących w sieci ostrzegania poszczególnych korpusów OPK, które przyjmują sygnały ostrzegania w formie zaszyfrowanej, a po rozszyfrowaniu ich, oficer dyżurny służby operacyjnej wykorzystując garnizonowy system alarmowania, ogłasza alarm powietrzny podległym jednostkom wojskowym stacjonującym w zagrożonych sektorach.

Wojewódzkie sztaby wojskowe oprócz odbiorników pracujących w sieci ostrzegania korpusu OPK znajdujących się w pomieszczeniach dyżurnej służby operacyjnej, posiadają odpowiednio przygotowane pomieszczenia wyposażone w niezbędne środki łączności, dokumenty i urządzenia pozwalające bardzo szybko i operatywnie odbierać sygnały i przekazywać decyzje do podległych ogniw alarmowania. Jest to "Punkt powszechnego ostrzegania o

zagrożeniu z powietrza uderzeniami i skażeniami" na stanowisku kierowania Wojewódzkiego Komitetu Obrony.

Do ważniejszych elementów wyposażenia tego punktu zaliczamy:

1. Plan-mapa województwa powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza z naniesionymi granicami sektorów.
2. Urządzenie sygnalizacyjne powszechnego ostrzegania z pulpitem sterującym, przy pomocy którego jest możliwość wizualnego zobrazowania sytuacji powietrznej np.:
 - uwaga;
 - alarm powietrzny;
 - uprzedzenie o zagrożeniu skażeniami;
 - alarm o skażeniach;
 - odwołanie alarmu.
3. Wykaz jednostek bezpośredniego ostrzegania i województw sąsiednich.
4. Schemat łączności radiowej.
5. Schemat łączności przewodowej.

W tym układzie dyżurna służba operacyjna wojewódzkiego sztabu wojskowego po otrzymaniu "awiza" wzywa systemem alarmowym obsługę punktu powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza na stanowiska pracy, gdzie przyjmuje się sygnały ostrzegania i kieruje alarmowaniem podległych sobie ogniw.

Ostrzeganie o zagrożeniu z powietrza powinno być dokonywane w stosunku do granic zagrożonego rejonu - z odpowiednim wyprzedzeniem, umożliwiającym wykonanie niezbędnych przedsięwzięć ochronnych zmniejszających skutki ewentualnych uderzeń nieprzyjaciela. Wyprzedzenie to średnio winno wynosić 7-5 minut lotu celu do granic zagrożonego rejonu.

Jeżeli uzyskanie wyprzedzenia nie jest możliwe /nalot nieprzyjaciela powietrznego na małych wysokościach lub w warunkach intensywnych zakłóceń radioelektronicznych/, sygnał zawiera tylko hasło natychmiastowego zagrożenia.

Sygnały ostrzegania mogą być przekazywane dla części województwa /kilku powiatów/, a w razie gdy jest to niemożliwe lub niecelowe /zbyt złożona i trudna sytuacja powietrzna/ -dla całego województwa.

Przekazywany przez korpusne komórki analizy sytuacji powietrznej i ostrzegania o zagrożeniu z powietrza sygnał ostrzegania zawiera następujące dane:

- sygnał wywoławczy;
- kryptonim zagrożonego rejonu;
- sygnał zagrożenia z powietrza /lub odwołanie zagrożenia/;
- kierunek spodziewanego nalotu;
- charakter nalotu /nalot zmasowany, małych grup, pojedyn -
czych samolotów/;
- wysokość działania celu.

Przykład sygnału przekazanego przez korpuśne komórki analizy.

1 2 3 4 56 7
Uwaga - Szeryf-2 - Fala - 82 - 06

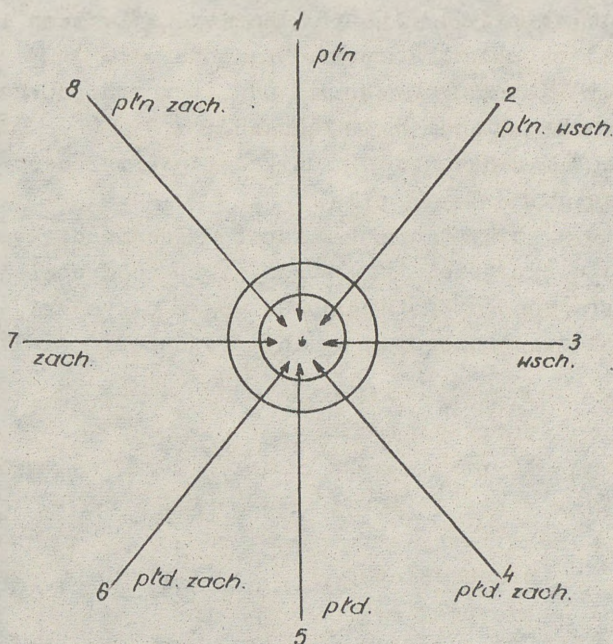
Rozszyfrowanie sygnału:

1. Uwaga - sygnał wywoławczy - dla zapowiedzi przekazania ostrzegania.
2. Szeryf- kryptonim województwa /w tym układzie kieleckie/.
3. 2 - drugi sektor w danym województwie.
4. Fala - zagrożenie z wyprzedzeniem nalotu 7-5 minut czasu dolotu.
5. 8 - kierunek zagrożenia - określony jest liczbą jedno - cyfrową zgodnie z różą wiatrów /od 1 do 8/, licząc w prawo od kierunku północnego - 8 - kierunek północno-zachodni.
6. 2 - nalot małych grup;
- charakter zagrożenia /ilość samolotów/ - podawany jest liczbą jednocyfrową, na przykład:
1 - nalot zmasowany;
2 - nalot małych grup;
3 - nalot pojedynczych samolotów.
7. 06 - wysokość działania celu - 6 hm /hektometrów/.
Średnią wysokość celu podaje się grupą dwucyfrową, jeśli wysokości określić nie można, podaje się grupę "99", cele działające na małych wysokościach podaje się grupę "00".
Jeżeli zostanie przyjęty sygnał tej samej treści tylko w punkcie zamiast FALA będzie GROM - to oznacza zagrożenie natchmiastowe.

Przykład odwołania sygnału /alarmu/

UWAGA - SZERYF - TĘCZA

Umowne oznaczenie kierunków zagrożenia

Dyżurna służba operacyjna przekazuje sygnał do zainteresowanych jednostek wojskowych w zagrożonym rejonie tekstem otwartym lub za pomocą tabeli sygnałowej używanej przez wszystkie służby dyżurne we wszystkich jednostkach.

W jednostkach wojskowych pododdziały alarmuje się przy pomocy syren, gongów i innych rozwiązań alarmowych. Pododdziały i sztaby jednostek wykonują odpowiednie czynności zgodnie z instrukcją opracowaną w tym celu.

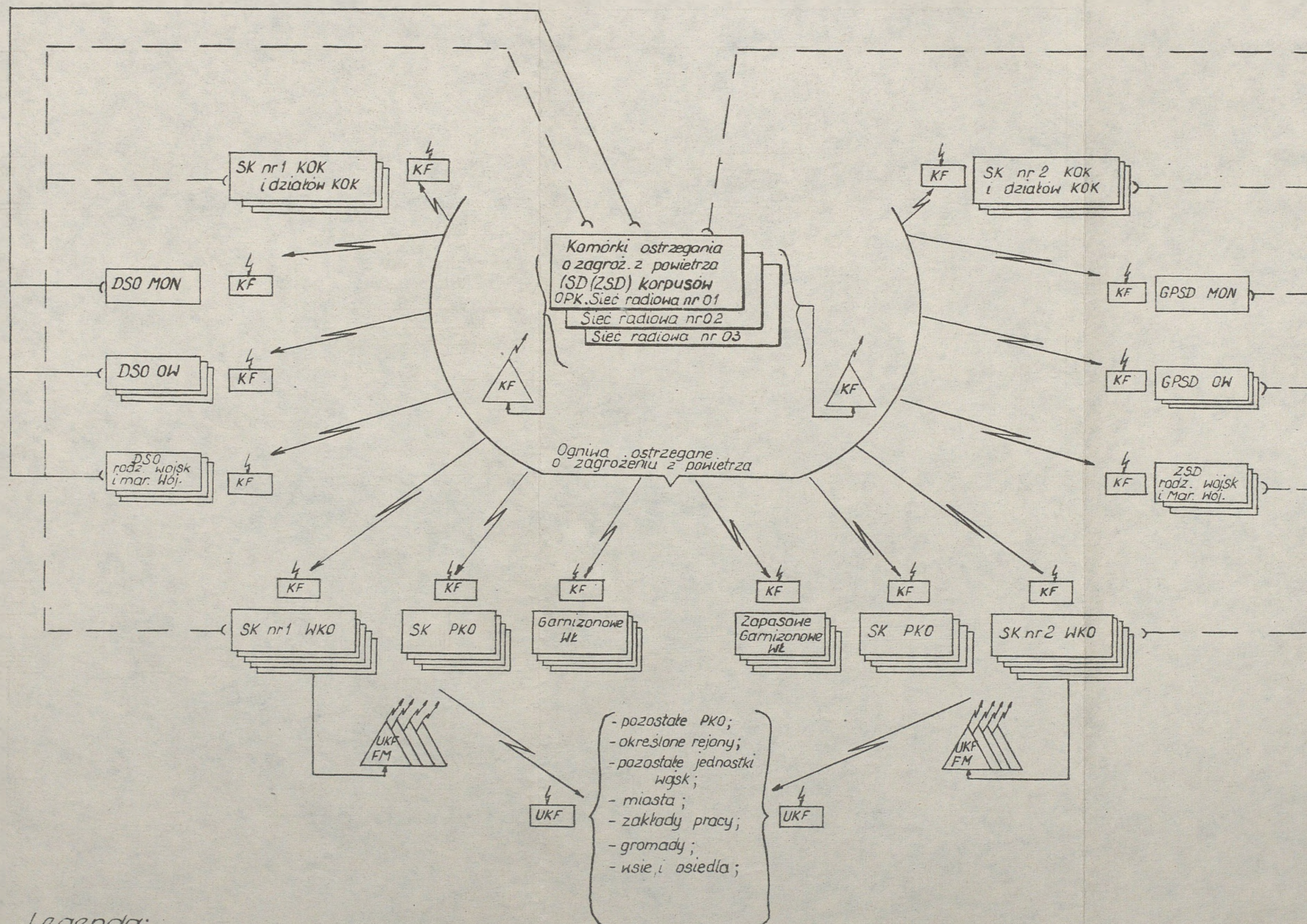
Dyżurna służba operacyjna /garnizonowa/ wojsk operacyjnych posiada stałą łączność z dyżurną służbą operacyjną wojewódzkich sztabów wojskowych lub z „Punktami powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza” na stanowiskach kierowania wojewódzkiego komitetu obrony, ponieważ sztaby wojewódzkie posiadają wiele dodatkowych kanałów łączności, którymi za pomocą z góry ustalonych haseł mogą być wykorzystane do alarmowania zagrożonych rejonów, a mianowicie:

- centrala alarmowa danego miasta wojewódzkiego;
- rozgłośnia polskiego radia i telewizji posiada z „Punktem ostrzegania o zagrożeniu z powietrza” sztywne łącze telefo -

- niczne i łączność radiową, przy pomocy której rozgłoszenia na bieżąco słyszy decyzje o ogłaszanych alarmach i odwołaniach;
- centrale międzymiastowe na "hasło";
 - łączność Ministerstwa Spraw Wewnętrznych poprzez komendy i posterunki milicji obywatelskiej;
 - łączność Ministerstwa Komunikacji poprzez centrale kolejowe na "hasła".

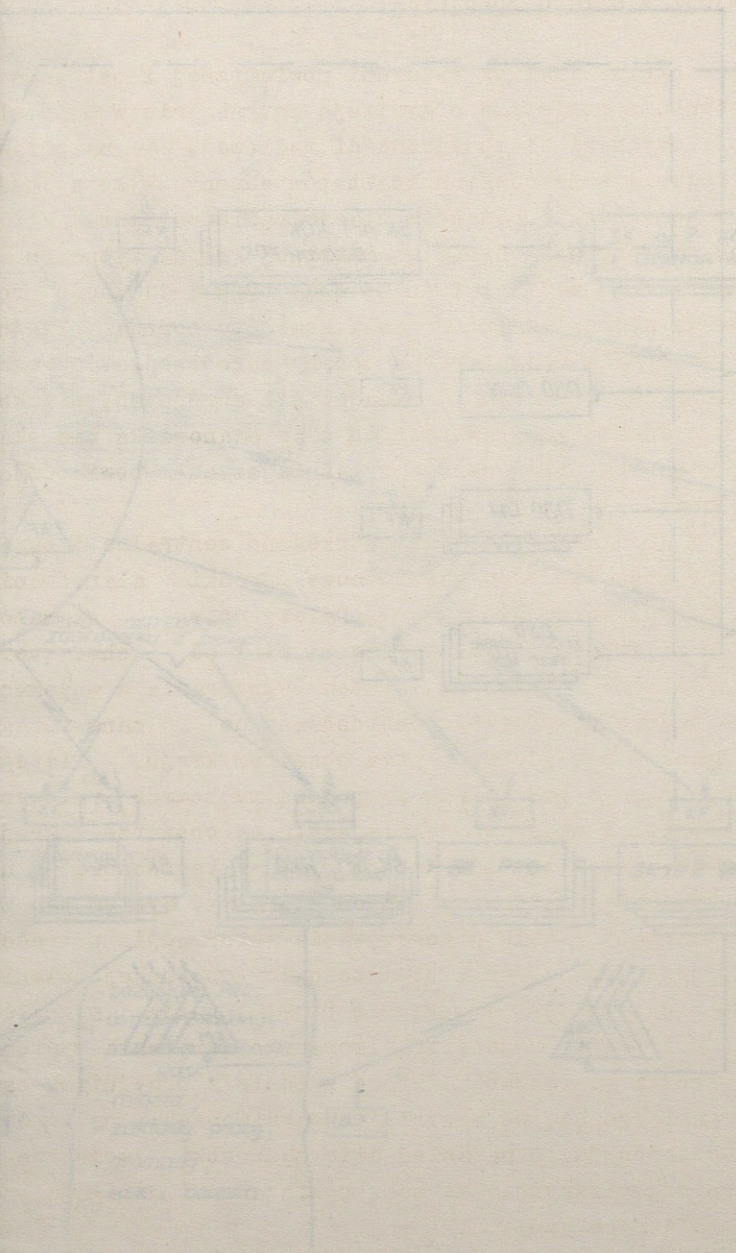
Możliwość wykorzystania ww. kanałów łączności gwarantuje zaalarmowanie o napadzie z powietrza nawet najdrobniejszych komórek administracyjnych /gmina, sołectwo/ w całym kraju, a w tym i jednostek stacjonujących w danym rejonie.

FUNKCJONALNY SCHEMAT OGOLNOWOJSKOWEGO SYSTEMU OSTRZEGANIA O ZAGROZENIU Z POWIETRZA

Legenda:

- stałe połączenia telabr.
- - - - - Łącza telewizyjne zestawiane trybem alarmowym
- Sk - stanowisko kierowania

Legend
— This system is
— This system is
— This system is
— This system is

III. Funkcjonowanie systemu powszechnego ostrzegania i obiegu informacji w siłach zbrojnych

Korpusne ogniwa analizy sytuacji powietrznej i ostrzegania o zagrożeniu z powietrza organizują ostrzeganie w oddzielnych krótkofalowych sieciach łączności radiowej, natomiast ogniwa ostrzegania wojewódzkich komitetów obrony wykorzystują do tego celu wojewódzkie nadawcze stacje radiofoniczne.

W sieciach korpusów obrony powietrznej kraju, wyposażonych w krótkofalowe nadajniki dużej mocy typu R-110, będą prowadzili nasłuch stanowiska kierowania komitetu obrony kraju, stanowiska dowodzenia ministerstwa obrony narodowej, stanowiska dowodzenia okręgów wojskowych, rodzajów sił zbrojnych, związków operacyjnych i niektórych taktycznych oraz stanowiska kierowania wojewódzkich komitetów obrony i ważniejszych powiatowych komitetów obrony.

Ponadto w sieciach tych będą ostrzegane centralne i okręgowe składnice wojskowe oraz garnizonowe ośrodki alarmowania pierwszej i częściowo drugiej grupy. Dalszy obieg sygnałów ostrzegania w siłach zbrojnych będzie zależał od charakteru podległych oddziałów i związków. System ostrzegania w wojskach operacyjnych będzie na przykład dostosowany do manewrowego charakteru działań prowadzonych poza obszarem kraju. Dlatego też organizuje się go oddzielnie za pomocą ruchomych polowych środków łączności. W wojskach działających na obszarze kraju wykorzystuje się natomiast istniejące systemy łączności, na których oparty jest garnizonowy system alarmowy. System ten wysocentralizowany w celu przekazywania informacji o treści operacyjnej, jest jednocześnie przystosowany do funkcjonowania w sposób zdecentralizowany w zakresie przekazywania sygnałów ostrzegania. Możliwość zdecentralizowanego działania systemu zapewniają ośrodki alarmowania, które zgodnie z przyjętymi założeniami organizuje się we wszystkich garnizonach, na terenie których stacjonuje co najmniej dwie jednostki wojskowe. Ośrodki te są organizacyjnie ze sobą powiązane i działają w trzech współzależnych grupach.

Uwzględniając fakt, że w skład grupy pierwszej wchodzi wszystkie ośrodki funkcjonujące w garnizonach miast wojewódz -

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI RADIOWEJ OSTRZEŻANIA

Numer sieci radiowej	Nazwa sieci radiowej	1 KOPK	2 KOPK	3 KOPK	Nadajniki wojewódzkich radiowców	Sztab Generalny	KOK	Działy KOK	Sztab POW	Sztab BOW	Sztab WOV	DWL	Max. woj.	ZO i ZP	Wznanzone jednostki i skrajnice wojkowe	WKO	Wznanzone WKO	UWAGI
1	S/R ostrzeżenia KF 1 KOPK	△				✓	✓	✓			✓							
2	S/R ostrzeżenia KF 2 KOPK		△						✓				✓					
3	S/R ostrzeżenia KF 3 KOPK			△						✓		✓						
4	S/R ostrzeżenia UKF woj. Lublin				△													
5	S/R ostrzeżenia UKF woj. Głusk				△													
6	S/R ostrzeżenia UKF woj. Opole				△													
7	S/R ostrzeżenia UKF woj. Warszawa				△													
8	Pozostałe województwa				△													

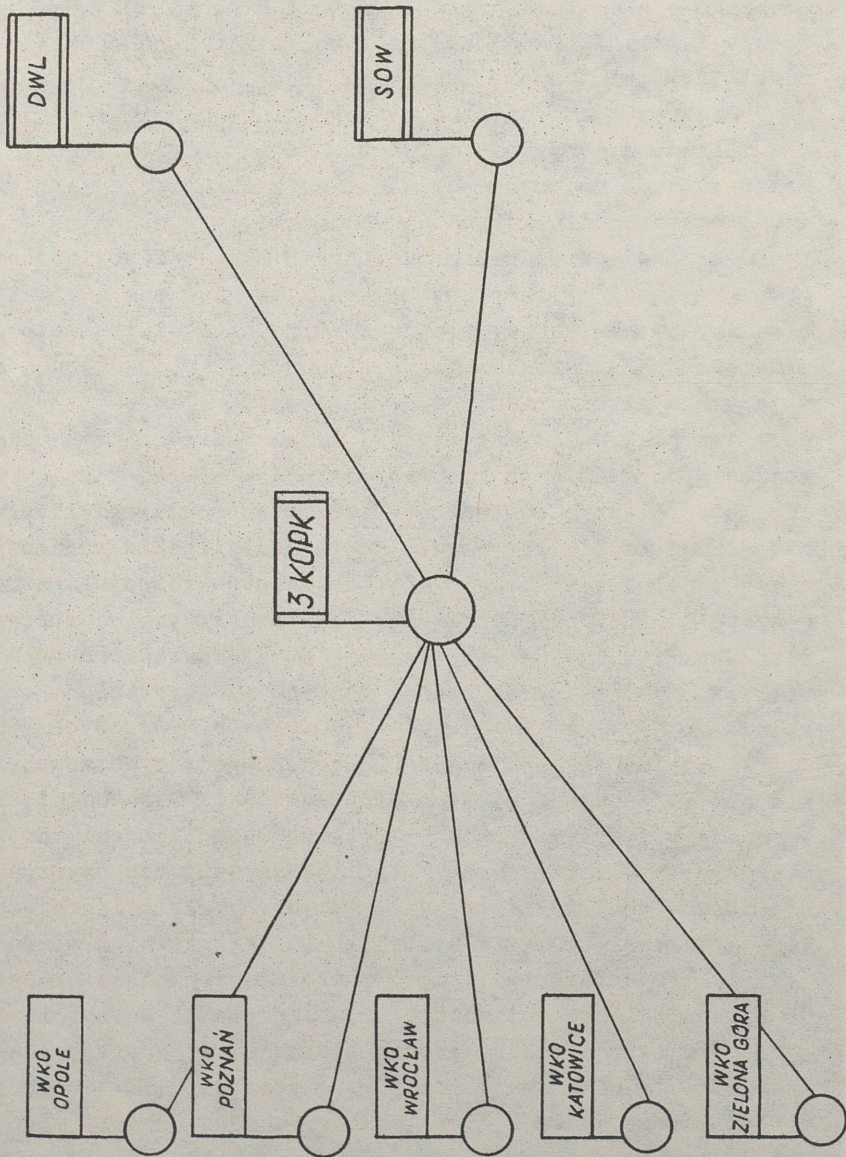
kich /do tej grupy wchodzi również część ośrodków działających w garnizonach miast powiatowych/ oraz, że ośrodkom tym przydzielono w zakresie ostrzegania jednostki stacjonujące w sąsiednich, najbliższych położonych garnizonach i inne ośrodki alarmowania funkcjonujące na terenie województwa. Struktura garnizonowego systemu alarmowego w pewnym stopniu zbliżona jest do podziału administracyjnego państwa. Stwarza to korzystne warunki terytorialnego ostrzegania wojsk.

Pierwsza oraz częściowo druga grupa garnizonowych ośrodków alarmowania wyposażona jest w odbiorniki radiowe, które przez włączenie ich bezpośrednio do sieci ostrzegania właściwych terytorialnie korpusów OPK umożliwiają służbom dyżurnym tych ośrodków prowadzenie nasłuchu o sytuacji powietrznej. Odebrane tą drogą sygnały ostrzegania, garnizonowe ośrodki alarmowania, przekazują za pomocą sieci łączności przewodowej do jednostek na terenie swego garnizonu oraz do jednostek stacjonujących w garnizonach przydzielonych do alarmowania. Należy przy tym podkreślić, że ośrodki alarmowania nie mogą przekazywać do jednostek sygnałów ostrzegania w takiej formie, w jakiej otrzymały je w sieci ostrzegania korpusu, gdyż byłyby one niezrozumiałe dla jednostek, które nie prowadzą planszet i nie znają w pełni zasad maskowania obszaru swego województwa. Sygnały te powinny być przekazane zainteresowanym odbiorcom tekstem otwartym lub zamaskowanym za pomocą aktualnej tabeli sygnałowej używanej przez służby dyżurne we wszystkich jednostkach.

Garnizonowy system alarmowy jest jednak stacjonarny i nie obejmuje swym zasięgiem jednostek znajdujących się w ruchu, a przede wszystkim jednostki manewrowe, takie jak: brygady i pułki wojsk wewnętrznych, pułki i bataliony obrony terytorialnej itp. Jednostki te będą często przebywały poza rejonem stałej dyslokacji. Objęcie systemem ostrzegania tych jednostek polega na przydzieleniu im odbiorników radiowych, które włączają do wojewódzkiej sieci ostrzegania i prowadzą nasłuch.

Innym źródłem, z którego jednostki będą otrzymywały sygnały ostrzegania o zagrożeniu z powietrza, jest ogólnokrajowy system ostrzegania, który organizowany jest siłami i środkami układu terytorialnego. W systemie tym odbiorcami sygnałów os-

Organizacja łączności przewodowej ostrzegania korpusu
obrony powietrznej kraju

trzegania są w zasadzie wszystkie jednostki wojskowe.

Dowódcy związków taktycznych, jednostek wojskowych wychodzący na ćwiczenia i poligony winni otrzymać od sztabów nadrzędnych, dane radiowe w sieci ostrzegania tego korpusu OPK, w granicach którego będą przebywać. Na obozach, poligonach oraz zgrupowaniach, oficer dyżurny zgrupowania w stosunku do jednostek przebywających na zgrupowaniu powinien pełnić funkcje oficera dyżurnego "garnizonowego ośrodka alarmowania". Komenda zgrupowania /dowództwo jednostki/ jest zobowiązana wyposażyć pomieszczenie oficera dyżurnego w odbiornik radiowy i niezbędną dokumentację. Sygnały telefoniczne w "Garnizonowym systemie alarmowania" podaje oficer dyżurny ośrodka szkolenia poligonowego.

IV. Czynności wykonywane w jednostkach wojskowych w wyższych etapach gotowości bojowej, w ramach powszechnego ostrzegania

1. W okresie podwyższonej gotowości bojowej

We wszystkich garnizonowych ośrodkach alarmowania, dyżurna służba operacyjna wzywa obsługi odbiorników radiowych celem uruchomienia ich w nakazanych sieciach radiowych ostrzegania poszczególnych korpusów OPK. Dyżurna służba operacyjna sztabów wojewódzkich wzywa obsługę "punktu powszechnego ostrzegania o zagrożeniu z powietrza" na stanowiska pracy.

We wszystkich oddziałach /jednostkach wojskowych/ wprowadza się dobowe dyżury sił i środków prowadzących rozpoznanie środków napadu powietrznego nieprzyjaciela i obserwacji skażeń.

Dyżurne środki obrony przeciwlotniczej i broni maszynowej wyznaczone do zwalczania celów nisko lecących wyprowadzić na stanowiska ogniowe i zaopatrzyć w uprzednio przygotowaną amunicję bojową oraz zapoznać obsługi z sygnałami "Ja swój samolot" dotyczącymi tylko danego dnia. Stany osobowe jednostek należy systematycznie zapoznawać, w tym również rezerwistów z aktualnie obowiązującymi wymogami w zakresie obrony przeciwlotniczej, broni masowego rażenia i sygnałami alarmowymi.

W wypadku otrzymania przez garnizonowe ośrodki alarmowania w radiowych sieciach ostrzegania sygnałów o bezpośrednim

zagrożeniu województwa /sektora/ należy przystąpić do wykonania następujących przedsięwzięć:

- ogłosić alarm powietrzny przez służbę dyżurną /operacyjną/ w garnizonowym systemie alarmowania;
- wskazać kierunek ewentualnego zagrożenia;
- w nocy wykonać czynności związane z maskowaniem świateł obiektów koszarowych;
- przekazać sygnał i kierunek zagrożenia dla pododdziałów i obsług czynnych środków obrony przeciwlotniczej znajdujących się na stanowiskach ogniowych w gotowości do odpierania środków napadu powietrznego nieprzyjaciela;
- pododdziały wyznaczone do likwidacji skutków uderzeń nieprzyjaciela powietrznego kierować do wyznaczonych miejsc w gotowości do wykonywania określonych zadań;
- pododdziały wykonujące zadania w terenie prowadzą obserwacje powietrzną i są w gotowości do zwalczania celów nisko lecących. Na ustalony sygnał udają się do koszar lub rejonu alarmowego;
- pozostały stan osobowy nie biorący bezpośredniego udziału w walce z nieprzyjacielem powietrznym kierować do uprzednio przygotowanych schronów i szczelin przeciwlotniczych;
- z chwilą wejścia w strefę ognia czynnych środków obrony przeciwlotniczej samolotów nieprzyjaciela ogień prowadzić bez ograniczeń do wszystkich celów powietrznych nie zidentyfikowanych jako samoloty własne, lecące na wysokościach do 500 m. Natomiast powyżej 500 m prowadzić ogień tylko do obiektów powietrznych, rozpoznanych jako niewątpliwie środki napadu powietrznego przeciwnika, zapewniając przy tym bezpieczeństwo własnemu lotnictwu.

Zarówno w pierwszym jak i drugim wypadku ogień prowadzić do celów atakujących lub zagrażających osłanianemu obiektowi;

- specjalistyczne środki obrony przeciwlotniczej działają zgodnie z zasadami współdziałania z wojskami obrony powietrznej kraju.

2. W okresie pełnej gotowości bojowej wykonuje się wszystkie czynności jak w okresie podwyższonej gotowości bojowej z tym, że na stanowiska ogniowe wychodzi 100 % sił specjalistycznych środków obrony przeciwlotniczej w gotowości do

zwalczania środków napadu powietrznego przeciwnika.

V. Rodzaje alarmów, sygnały i normy czasowe

Do ogłoszenia alarmu wśród ludności, pracowników zakładów pracy, stanów osobowych oddziałów samoobrony, jednostek wojskowych i zmilitaryzowanych przygotowuje się i wykorzystuje następujące techniczne środki alarmowania:

- rozgłoszenie Polskiego Radia i telewizyjne ośrodki nadawcze;
- urządzenia radiofonii przewodowej;
- syreny alarmowe;
- inne środki akustyczne i optyczne /buczki, gongi, dzwonki elektryczne, dzwony sygnalizacyjne, urządzenia świetlne itp./.

W systemie powszechnego ostrzegania rozróżnia się następujące rodzaje alarmów:

- alarm powietrzny;
- alarm o skażeniach;
- uprzedzenie o zagrożeniu skażeniami.

Alarm powietrzny zarządza się w celu ostrzeżenia ludności, pracowników zakładów pracy, stanów osobowych oddziałów samoobrony, jednostek wojskowych i zmilitaryzowanych o grożącym niebezpieczeństwie napadu powietrznego.

Alarm o skażeniach zarządza się w celu ostrzeżenia o bezpośrednio grożącym niebezpieczeństwie skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz zakażeń biologicznych.

Uprzedzenie o zagrożeniu skażeniem ogłasza się w celu podania do wiadomości ludności, pracownikom zakładów pracy, stanom osobowym oddziałów samoobrony, jednostkom wojskowym i zmilitaryzowanym, danych o grożącym skażeniu lub zakażeniu terenu. Podawane jest wtedy, gdy do momentu opadu promieniotwórczego, powstania skażenia chemicznego lub zakażenia biologicznego pozostała jedna godzina lub więcej.

Odwołanie alarmu ogłasza się w celu powiadomienia ludności, pracowników zakładów pracy, stanów osobowych oddziałów samoobrony, jednostek wojskowych i zmilitaryzowanych o ustaniu niebezpieczeństwa napadu powietrznego lub skażeń.

Sygnał alarmu lotniczego powinien dotrzeć do całego stanu osobowego jednostki w czasie nie przekraczającym 1 minuty od momentu otrzymania sygnału przez oficera dyżurnego alarmowanego oddziału.

Zajęcie stanowisk ogniowych i pozycji przez dyżurne środki obrony przeciwlotniczej i pododdziały z bronią maszynową od 10 minut do 1 godziny w zależności od warunków lokalnych.

Ukrycie stanów osobowych w schronach, szczelinach przeciwlotniczych i innych ukryciach terenowych do 5 minut.

Dowództwa związków taktycznych i samodzielnych oddziałów, mając na uwadze różne warunki dyslokacji jednostek, oraz specyfikę zadań wynikających z danego rodzaju wojsk i służb, ustalają konkretne normy czasowe dla podległych oddziałów /pododdziałów/ i umieszczają je w dokumentacji alarmowej i szkoleniowej.

W każdym oddziale należy w "Planach osiągnięcia gotowości bojowej" w dziale "zabezpieczenie bojowe" oraz w dokumentacji opracowywanej do ćwiczeń uwidaczniać ugrupowanie bojowe sił i środków przeznaczonych do zwalczania środków napadu powietrznego nieprzyjaciela oraz zadania oddziału na wypadek alarmu lotniczego.

S Y G N A Ł Y A L A R M O W E
powszechnego ostrzegania ludności

1/ Alarm powietrzny:

- a/ przy pomocy syren - dźwięk modulowany trwający 3 minuty;
- b/ przy pomocy radiofonii - przewodowej, rozgłośni radiowych i nadawczych stacji telewizyjnych - powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm powietrzny dla miasta Radomia.

2/ Upředzenie o zagrożeniu skażeniem, przy pomocy radiofonii przewodowej, rozgłośni radiowych i nadawczych stacji telewizyjnych - powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenie miasta Radomia. Około godz. 9 minut 15 może nastąpić skażenie terenu promieniotwórcze z kierunku zachodniego.

3/ Alarm o skażeniach:

- a/ przy pomocy syren - dźwięki 10-sekundowe powtarzane przez 3 minuty. Czas trwania przerw między pierwszym a następnym dźwiękiem 10-sekundowym nie może być krótszy niż 15 sekund;
- b/ przy pomocy radiofonii przewodowej, rozgłośni radiowych i nadawczych stacji telewizyjnych - powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm o skażeniach promieniotwórczych dla miasta Radomia.

4/ Odwołanie alarmów:

- a/ przy pomocy syren - dźwięk ciągły, trwający 3 minuty;
- b/ przy pomocy radiofonii przewodowej, rozgłośni radiowych i nadawczych stacji telewizyjnych - powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm powietrzny dla miasta Radomia.

VI. Czynności wstępne wykonywane w sztabach i jednostkach wojskowych mające na celu zmniejszenie ewentualnych skutków napadu powietrznego nieprzyjaciela

W dowództwach, sztabach i jednostkach wojskowych wszystkich rodzajów wojsk i służb /bazy, składnice, zakłady remontowe itp./ w czasie pokoju wykonuje się szereg przedsięwzięć, tak w zakresie biernej, jak i czynnej obrony przeciwlotniczej, celem ukrycia ludzi i odparcia napadu powietrznego nieprzyjaciela.

1. W zakresie biernej obrony przeciwlotniczej:

- we wszystkich obiektach wojskowych, w pomieszczeniach niezbędnych do pracy w czasie alarmu instaluje się zasłony okien maskujących światło w nocy;
- w miarę możliwości instaluje się urządzenia umożliwiające oficerowi dyżurnemu jednostki wyłączenie oświetlenia zewnętrznego kompleksu koszarowego;
- celem ukrycia ludzi przygotowuje się odpowiednią ilość schronów, w szczególności dla dowództw i sztabów, adaptując do tego celu piwnice i inne podziemne budowle, które dodatkowo umacnia się, buduje awaryjne wyjścia i instaluje urządzenia filtrowentylacyjne;
- dla ukrycia stanów osobowych pododdziałów przygotowuje się odpowiednią ilość szczelin przeciwlotniczych, dostawia się je do ochrony przed skażeniami i środkami zapalającymi. Szczeliny te numeruje się i strzałkami wskazującymi pokazuje się najkrótsze dojścia;
- przygotowuje się stałe punkty obserwacji powietrznej /wspólne dla obserwacji skażeń/, z którymi oficer dyżurny posiada łączność przewodową;
- wyznacza się ze składu osobowego pododdział - grupę ratunkowo-ewakuacyjną /według możliwości/ do prowadzenia likwidacji skutków uderzeń lotniczych i broni masowego rażenia, do której należy włączyć siły i środki rozpoznania i likwidacji skażeń. Grupie tej przydziela się odpowiedni sprzęt i środki ciągu.

2. W zakresie czynnej obrony przeciwlotniczej:

- w celu szybkiego przeciwstawienia się środkom napadu powietrznego nieprzyjaciela, w oddziałach artylerii przeciwlotniczej winno przygotowywać się 1-2 pododdziały, dla których przygotowuje się stanowiska ogniowe możliwe do zajęcia w najkrótszym czasie /ta sama zasada dotyczy armijnych oddziałów rakiet przeciwlotniczych/;
- w pułkach zmechanizowanych i czołgów posiadających w swym uzbrojeniu pododdziały ZSU-23-4, rakiet przeciwlotniczych "STRZAŁA-1" i "STRZAŁA-2 M" winno przygotować się i wyznaczyć możliwie największą ilość tych sił /w zależności od lokalnych warunków i okresów szkolenia/, dla których przygotować stanowiska ogniowe do natychmiastowego ich zajęcia;
- w pozostałych oddziałach, składnicach i bazach posiadających etatowe drużyny PKM-2 /WKM/, należy wyprowadzać je na stanowiska ogniowe systemem alarmowym /w oddziałach skadrowanych przygotowywać do obsługi sprzętu przeciwlotniczego obsługi zastępcze, szkolone w ramach drugiej specjalności, które by wykonywały ww. zadania do czasu przybycia właściwych obsłóg z rezerwy;
- w oddziałach nie posiadających specjalistycznej broni przeciwlotniczej należy przygotować część pododdziałów z bronią maszynową zdolnych do zwalczania nisko lecących celów powietrznych z zawczasu wybranych i przygotowanych pozycji.

Takie same zasady obowiązują dowództwa, sztaby i jednostki wojskowe przebywające na ćwiczeniach i poligonach.

Wykonano w 200 egz.

Egz. nr 1-200-bibl.tajna

Wyk. płk Switała

Druk JD, dn. 16.4.74 r.

nr 0446/01062/WW.

kor. HW

POLSKA
MAPA ADMINISTRACYJNA
 Skala 1 : 2 000 000 (1 cm - 20 km)

WARSZAWA	miasto państwowe	miasto powyżej 1 000 000	granicę państwa
KRAKÓW	miasto wojewódzkie	miasto 500 000 - 1 000 000	granicę województwa
WALCZ	miasto powiatowe	miasto 100 000 - 500 000	granicę powiatu
Ustka	inne miasto	miasto 25 000 - 100 000	granicę gminy
Osiek	inne miasteczko	miasto 10 000 - 25 000	koliste normalnotorowe
	dalejca i przedmieście	miasto 5 000 - 10 000	tor kolejowy
	Pod-wieś	miasto poniżej 5 000	kanal
	inne miejscowości	inne miejscowości	porty
- Wskazano do użytku szkolnego pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 28.VI.57-PS-1259-C-157-PA

022046

6870